

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

T.a.v. de Minister E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Woerden : 5 oktober 2019
onze ref. : E19b12
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : it@vemw.nl

onderwerp : Consultatie Klimaatplan en INEK

Vraag 1 van 9

Vraag 1a: Wat zijn volgens u de belangrijkste aandachtspunten bij de uitvoering van het klimaatbeleid?

Zakelijke energiegebruikers spelen een centrale rol in de uitvoering van een succesvol klimaatbeleid. Het CO₂-vrij maken van onze economie vraagt om samenwerking tussen en in industriële ketens en clusters, alsmede met kennisinstututen en de overheid. De overheid zal een regierol op zich moeten nemen, bestaande regelgeving aanpassen, ondersteuning bieden en budget beschikbaar stellen voor innovatie en ontwikkeling.

- Energie grootverbruikers zijn bezig met substantiële nieuwe stappen in decarbonisatie. Belangrijk is dat Nederland aantrekkelijk blijft voor energie-intensieve bedrijven, terwijl die een leidende rol nemen om de CO₂-doelen te halen. Het is in dit kader belangrijk dat *Carbon Leakage* (verplaatsen van bedrijfsactiviteiten door klimaatmaatregelen) wordt voorkomen;
- vraaggestuurd aanbod van (duurzame) energie is noodzakelijk om de transitie op een doelmatige manier te kunnen versnellen;
- toereikende infrastructuur (elektriciteit, waterstof, CCS, warmte) is een noodzakelijke voorwaarde voor verbruikers om te kunnen verduurzamen;
- doelmatig CO₂ reduceren vereist een adequate opschaling en financiering van innovatieve projecten, in plaats van blijven hangen in overlegstructuren en plannen. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen maatregelen die bijdragen op de korte termijn versus de (middel)lange termijn. Er is behoefte aan een gecoördineerde transitie waarbij helder is waar de meeste impact wordt gemaakt en op welke termijn;
- een consistente regelgeving moet dubbele/herhalende/onnodige investeringen door het bedrijfsleven moet worden voorkomen;
- de rol van gasgestookte installaties in de transitie dient verduidelijkt te worden, met o.a. een behoud van WKK's in de overgangsfase naar een duurzame energievoorziening;

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Houttuinlaan 12
3447 GM WOERDEN
KvK Utrecht nr. 30147022

Telefoon 0348 48 43 50
E-mail kb@vemw.nl
Internet www.vemw.nl

IBAN: NL20ABNA0551408340
BICcode: ABNANL2A
BTW nr. NL 0011.19.904.B01

- zorg voor eenduidige definities van de doelstellingen en eenduidige criteria voor meetmethoden (wat is energie efficiëntie, wat is groene stroom?);
- creëer meer aandacht voor de rol die digitalisering kan spelen in het leveren van CO₂-reductie en verduurzaming.

Vraag 1b: Hoe kijkt u aan tegen de rollen van verschillende partijen in de transitie (burgers, bedrijven, overheid, kennisinstellingen, NGO's, etc.)?

Alle partijen in de keten kunnen bijdragen. Belangrijk is om partijen die veel impact kunnen maken te stimuleren, kennis tussen bedrijven, overheden en instellingen te delen en participatie te bevorderen, bijvoorbeeld via de Regionale Energie Strategieën (RES).

- De beleidsmakers (overheid) zijn verantwoordelijk voor het vormen van een duidelijk beleidskader, met verstandige instrumenten (stimuleren van innovatie) en ambitieuze maar ook haalbare doelstellingen;
- de toezichthouder dient dit beleid te toetsen en te onderzoeken;
- de netbeheerders hebben de taak de netwerken voor hernieuwbare energie, brandstoffen en (rest)warmte tijdig en doelmatig te realiseren;
- marktpartijen (verbruikers, producenten) zullen moeten investeren in CO₂ reductie en hernieuwbare energie waar dat een haalbare businesscase is.

Vraag 2 van 9

Vraag 2: Welke onderwerpen (en uitdagingen) verdienen volgens u bijzondere aandacht van het klimaatbeleid met het oog op de periode 2030-2050 en waarom?

- Er moet aandacht zijn voor gelijk speelveld binnen en buiten de EU voor energie-intensieve bedrijven;
- het Nederlandse beleid is sterkt gericht op centrale CO₂-sturing. Er moet meer aandacht komen voor de wisselwerking met andere doelstellingen, zoals de Europese energy efficiency doelstelling (EED). De komende periode moet er energie worden bespaard (absolute doelstelling), terwijl de energieconsumptie op de lange termijn juist omhoog zal gaan, bijvoorbeeld door toenemende conversieverliezen (technologieën zoals elektrolyse voor de productie van groene waterstof uit elektriciteit; *Power-to-X*) en de groei van de ICT-sector;
- tijdige planning en ontwikkeling van infrastructuur voor een duurzame energievoorziening op de lange termijn (elektriciteit, waterstof, biogas, CCS, warmte);
- gelijktijdige ontwikkeling van duurzame vraag- en aanbod van hernieuwbare energie, zodat er tijdig kan worden geïnvesteerd in CO₂-reducerende maatregelen;
- nieuwe rollen moeten kunnen ontwikkelen (*prosumers*, vraagsturing) op de energiemarkt zonder daarin geremd te worden door wet- en regelgeving;
- er is behoefte aan subsidieregelingen die voldoende ruimte bieden voor innovatieve technologieën en ontwikkelingen. Er kan worden gewerkt met pilot- en demonstratie projecten.

Vraag 3 van 9

Vraag 3a: Waar zou volgens u de samenwerking met andere lidstaten op gericht moeten zijn? Wat vraagt om samenwerking op Europees niveau en wat zou een plek moeten krijgen in samenwerking met (een kopgroep van) gelijkgestemde lidstaten?

- Het versterken van de Europese elektriciteits- en gasmarkt en zorgen voor de totstandkoming van efficiënte prijzen op basis van een ongehinderde vraag en aanbod van elektriciteit en gas. Dat geeft een prikkel tot investeringen in infrastructurele- en andere knelpunten;
- zorg voor vergelijkbare doelen en eisen, met mogelijkheden voor lidstaten om deze afhankelijk van de geografische kansen/beperkingen in te vullen. Het moet voor bedrijven met meerdere locaties in verschillende Europese landen helder zijn wat van hen verwacht wordt;
- zorg voor een transparante, verbeterde en versterkte markt voor Garanties van Oorsprong (GvO's).

Vraag 3b: Wat kunt u zelf bijdragen, en welke ondersteuningsbehoefte heeft u?

VEMW heeft samen met haar Europese zusterorganisaties onder de koepel IFIEC Europe een position paper opgesteld getiteld 'Coherent EU industry and energy policy will ensure a carbon neutral future'. Hierin zijn de voorwaarden opgenomen die nodig zijn voor energie-intensieve bedrijven om de transitie naar een CO₂-vrije economie te maken. Daarnaast omschrijft het paper welke uitdagingen er liggen en welke kansen of belemmeringen wij zien in Europese wet- en regelgeving.

Vraag 4 van 9

Vraag 4: Welke aanvullende ideeën heeft u om de gebouwde omgeving te verduurzamen? En wat kunt u daar zelf aan bijdragen?

Warmte is de belangrijkste energiedrager in de industrie en de gebouwde omgeving. Belangrijke leveranciers van restwarmte zijn grote energieverbruikers, zoals industriële bedrijven en datacenters. Duidelijk moet zijn welke gebieden aangesloten kunnen worden op warmtenetten, waar isoleren en waar investeren in warmtepompen zin heeft, zodat gebouweigenaren geen verkeerde investeringen doen en er voldoende afzetmarkt blijft voor (duurzame) restwarmte.

Vraag 5 van 9

Vraag 5: Welke praktische ideeën heeft u om zoveel mogelijk samenhang aan te brengen tussen de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord en de visie Waardevol en Verbonden?

Er moet focus zijn op de circulaire economie voor het efficiënt inzetten van grondstoffen en reststromen uit de agrarische sector zonder een voldoende productie van – betaalbare - voedingsmiddelen te hinderen.

Vraag 6 van 9

Vraag 6: Op welke manier(en) zou u willen participeren in zonne- en windenergieprojecten en wat vindt u hierbij belangrijk? U kunt hierbij denken aan bovengenoemde voorbeelden, maar ook aan andere vormen van participatie.

VEMW wil betrokkenheid en inspraak van alle partijen in de keten (overheden, netbeheerders, producenten, groot- en kleinverbruikers) in de planontwikkeling voor duurzame opwek. Netbeheerders stellen een twejaarlijks investeringsplan vast, met daarin de benodigde netverzwaringen om schaarste voor de volgende 10 jaren te voorkomen. VEMW pleit voor een synchroon verloop van de investeringsplannen van de netbeheerders enerzijds, en de vraag (verbruikers) en het aanbod (producenten) van elektriciteit anderzijds. Hiervoor zullen de Regionale Energie strategieën (RES) mogelijk een goed uitgangspunt vormen.

Vraag 7 van 9

Vraag 7a: Waar dient het kabinet rekening mee te houden bij de vormgeving van deze subsidies?

N.v.t.

Vraag 7b: Wat vindt u van deze instrumenten? Zijn er nog andere manieren om de aanloop van een elektrische auto aantrekkelijk te maken?

N.v.t.

Vraag 7c: Wilt u nog andere overwegingen aan het kabinet meegeven voor de uitvoering van het klimaatbeleid voor mobiliteit?

Elektrisch openbaar vervoer moet worden gestimuleerd door de overheid. Er moet meer aandacht komen voor de infrastructurele problemen die zich voordoen op plekken waar congestie optreedt door de toegenomen vraag naar elektriciteit. Dit zorgt voor knelpunten voor de elektrificatie van openbaar vervoer.

Vraag 8 van 9

Vraag 8: Welke circulaire diensten of concepten kunnen volgens u positief bijdragen aan het kostenefficiënt reduceren van CO2 op het Nederlandse grondgebied?

Ontwikkeling van de circulaire economie is een belangrijke drijfveer achter het realiseren van CO₂-neutraliteit. De energietransitie gaat hand in hand met de industrietransitie: efficiënter gebruik van grond- en reststoffen is een belangrijke component om die transitie te realiseren.

- Stimuleer het verduurzamen van grondstoffen voor producten die volledig in Nederland worden gefabriceerd;
- stimuleer kennis over toepassingen van materiaal en recyclebaarheid na gebruik en stimuleer het gebruik van mono plastics en recyclebare plastics;
- stimuleer concepten waarbij producten gebruikt worden door de eindgebruiker, maar eigendom blijven van de producent en zorg dat juridische belemmeringen niet in de weg staan. Hierdoor wordt hergebruik en recycling makkelijker en ontwerp voor een lange levensduur gestimuleerd.
- subsidiëren van Life Cycle Analysis (LCA's) die duurzaamheid van bepaalde materiaal- en productkeuzes onderbouwen (en communiceren van de resultaten);
- zorg voor transparante communicatie over afvalscheiding voor burgers en bedrijven.

Vraag 9 van 9

Vraag 9: Op welke wijze denkt u dat het draagvlak voor de ruimtelijke inpassing van bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen vergroot kan worden?

- De RESsen zijn goede instrumenten om de participatie van groot- en kleinverbruikers beter te betrekken in ruimtelijke planning van de energietransitie;
- transparante beschrijvingen van afwegingen waarom een bepaald (zoek)gebied gekozen wordt zijn belangrijk;
- alle vormen van CO₂-reducerende energie (biomassa, geothermie, batterijen- en opslag) in heel Nederland zijn nodig om de duurzaamheidsambitie te halen.